EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 05 23
COM(2022) 611 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2022 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Suomijos stabilumo programos

{SWD(2022) 611 final} - {SWD(2022) 640 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2022 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Suomijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011[2] dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemonė prisideda prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didindama valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padeda stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. 2022 m. birželio [XX] d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, [atnaujintas] pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtintą bendrą įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011[4] taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Suomija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2022 m. balandžio 5 d.) ir Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2022 m. kovo 14 d.);

(3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškia, pvz., aukštesnėmis energijos bei maisto produktų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos itin slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia. Be to, į ES atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. pirmą kartą pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva[5], pagal kurią iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiama teisė teisėtai būti ES, taip pat galimybė mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą;

(4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas, o kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 ir 2020 m. semestro ciklus, arba didelę jų dalį. 2019 ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia visų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki pakoreguoto plano pateikimo datos;

(5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti išlyga[6]. 2021 m. kovo 3 d. komunikate[7] Komisija taip pat išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti

---

4 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo, OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

5 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, OL L 71, 2022 3 4, p. 1.

6 Komisijos komunikatas Tarybai dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo, Briuselis, 2020 3 20, COM(2020) 123 *final*.

7 Komisijos komunikatas Tarybai „Metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“, Briuselis, 2021 3 3, COM(2021) 105 *final*.

priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų ES arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

(6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos nuomonėje dėl 2021 m. stabilumo programos pateikto požiūrio, fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu[8]. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų[9] pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

(7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą[10] ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonomine perspektyva, Komisija pažymėjo, kad perėjimas nuo bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties 2020–2022 m. prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties 2023 m. atrodytų tinkamas; tuo pat metu reikia būti pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija valstybes nares paragino atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje paskelbsimame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;

(8) kalbant apie 2022 m. kovo 2 d. fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnį neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį

---

[8] Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinio laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

[9] Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis.

[10] Komisijos komunikatas Tarybai „2023 m. fiskalinės politikos gairės“, Briuselis, 2022 3 2, COM(2022) 85 *final*.

spaudimą tikslinėmis ir laikinomis priemonėmis; fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, ir skirtis konkrečiose šalyse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

(9) 2021 m. gegužės 27 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Suomija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. spalio 29 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Suomijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Suomija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(10) laikydamasi Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnyje nustatyto termino, 2022 m. balandžio 13 d. Suomija pateikė 2022 m. nacionalinę reformų darbotvarkę ir 2022 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2022 m. nacionalinė reformų darbotvarkė taip pat atspindi Suomijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(11) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Suomijos ataskaitą[11]. Joje įvertinta pažanga, Suomijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019, 2020 ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, apžvelgta, kaip Suomija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta pažanga, Suomijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(12) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptarta Suomijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus bendroji skola 2021 m. viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir nebuvo laikomasi skolos mažinimo kriterijaus. Pranešime padaryta išvada, kad skolos kriterijus nėra įvykdytas. Laikydamasi 2022 m. kovo 2 d. komunikato Komisija, vertindama visus svarbius veiksnius, atsižvelgė į tai, kad skolos mažinimo kriterijaus laikymasis reikštų pernelyg dideles fiskalines pastangas laikotarpio pradžioje, o tai galėtų pakenkti augimui. Todėl, Komisijos nuomone, dabartinėmis išskirtinėmis ekonominėmis sąlygomis laikytis skolos mažinimo kriterijaus nėra pagrindo. Kaip paskelbta, 2022 m. pavasarį Komisija nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų ir 2022 m. rudenį iš naujo įvertins pasiūlymo pradėti perviršinio deficito procedūras tikslingumą;

[11] SWD(2022) 611 *final*.

(13) 2020 m. liepos 20 d. Taryba rekomendavo Suomijai, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Suomijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. Suomijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,5 % BVP 2020 m. iki 2,6 % 2021 m. Suomijos fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažėjo nuo 2,8 % BVP 2020 m. iki 1,7 % 2021 m. Priemonės, kurių Suomija ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 ir 2021 m., yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių; Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. valdžios sektoriaus bendroji skola sudarė 65,8 % BVP;

(14) ekonominės raidos scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 1,5 %, o 2023 m. – 1,7 %. Palyginti su stabilumo programa, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realiojo BVP augimas 2022 m. bus šiek tiek didesnis – 1,6 %, o 2023 m. – 1,7 %. 2022 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad 2022 m. nominalusis deficitas sumažės iki 2,2 % BVP, o 2023 m. – iki 1,7 %. Sumažėjimas 2022 m. daugiausia yra susijęs su dideliu ekonominės veiklos augimu ir daugumos neatidėliotinų priemonių panaikinimu. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2022 m. padidės iki 66,2 %, o 2023 m. – iki 66,9 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 ir 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas atitinkamai sudarys 2,2 % BVP ir 1,7 % BVP. Šie dydžiai atitinka 2022 m. stabilumo programoje numatomą deficitą. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP panašus: 65,9 % 2022 m. ir 66,6 % 2023 m.;

remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 1,2 %. Tačiau šis įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Suomijos ekonomikos augimą, poveikio;

(15) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažės nuo 1,7 % BVP 2021 m. iki 0,2 % 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,1 % BVP 2022 m. ir 0,0 % BVP 2023 m.[12] Šias priemones daugiausia sudaro laikinos mokesčių priemonės (pvz., kelionės išlaidų atskaitymas). Paskelbta, kad šios priemonės yra laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos aukštos liks ir 2023 m., kai kurių iš šių priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidos, kurios, kaip numatoma Komisijos

[12] Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

2022 m. pavasario prognozėje, 2022 m. sudarys 0,1 %, o 2023 m. 0,2 %[13], taip pat 0,3 % BVP 2022 m. ir 0,1 % 2023 m. padidėjančios gynybos išlaidos;

(16) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Suomijai[14] 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės teikiamą paskatą, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Ji Suomijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

(17) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir Suomijos 2022 m. stabilumo programoje pateikta informacija numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis (-0,6 % BVP) išliks remiamojo pobūdžio[15]. Suomija planuoja toliau remti ekonomikos atsigavimą pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms finansuoti, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų padidėti 0,2 procentinio punkto BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2022 m. turėtų sudaryti 0,2 procentinio punkto[16]. Todėl Suomija planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo poveikis bendrai fiskalinės politikos krypčiai 2022 m. iš esmės turėtų būti neutralus: 0,1 procentinio punkto. Tai apima papildomą poveikį priemonių, kuriomis siekiama mažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį (0,1 % BVP), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP);

(18) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje pagal nesikeičiančios politikos prielaidą numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus 0,3 % BVP[17]. Numatoma, kad Suomija 2023 m. toliau naudosis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2022 m., turėtų padidėti 0,2 procentinio punkto BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai

---

13 Daroma prielaida, kad iki 2022 m. pabaigos bendras iš Ukrainos į ES perkeltų asmenų skaičius palaipsniui pasieks 6 milijonus, o jų geografinis pasiskirstymas apskaičiuotas remiantis esamos diasporos dydžiu, santykiniu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu ES 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, kaip antai švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

14 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Suomijos stabilumo programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 126.

15 Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka per didelį (per mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

16 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

17 Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka per didelį (per mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

2023 m. turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto[18]. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis bendrai fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,4 procentinio punkto. Čia įtrauktas poveikis, kurį turės priemonių, kuriomis reaguojama į pakilusias energijos kainas, laipsniškas panaikinimas (0,1 % BVP) ir iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo papildomos išlaidos (0,1 % BVP);

(19) 2022 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 1,4 % 2024 m. ir 1,8 % iki 2025 m. Taigi planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį liks mažesnis negu 3 % BVP. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP iki 2025 m. padidės, konkrečiai, iki 68,0 % 2024 m. ir iki 69,1 % 2025 m. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutiniu laikotarpiu atrodo vidutinė;

(20) visapusiškai taikoma Suomijos socialinės apsaugos sistema užtikrina veiksmingą apsaugą nuo skurdo, tačiau ji taip pat yra labai sudėtinga ir jai būdingas tam tikras neveiksmingumas. Tai visų pirma pasakytina apie darbo pajamų ir socialinių išmokų derinimą ir ilgalaikio nedarbo problemos sprendimą. Siekiant supaprastinti sistemą, padidinti paskatas dirbti, kartu išsaugant socialinę apsaugą, ir padidinti užimtumo lygį, atsižvelgiant į vyriausybės ilgalaikius tikslus, būtina visapusiška socialinės apsaugos reforma. Tai turėtų padidinti valdžios sektoriaus pajamas iš pajamų mokesčių ir padidinti socialinės apsaugos išlaidų veiksmingumą, taip remiant viešųjų finansų tvarumą. 2020 m. specialiam Parlamento komitetui buvo pavesta iki 2027 m. parengti reformą. 2022 m. sausio mėn. komitetas paskelbė savo darbo siekiant nustatyti problemas rezultatus, o kitu etapu bus ieškoma galimų nustatytų problemų sprendimų ir siūlomą alternatyvių socialinės apsaugos organizavimo būdų. Priimtas Komiteto darbu grindžiamas vyriausybės socialinės apsaugos reformos veiksmų planas suteiktų postūmį reformos rengimui ir sudarytų sąlygos ją įgyvendinti;

(21) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos padeda spręsti visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Suomijai skirtose Tarybos rekomendacijose, šalia jai skirtų rekomendacijų, kurios pateiktos iki plano priėmimo datos, arba didelę jų dalį. Visų pirma plane numatyta atnaujinti Kovos su klimato kaita aktą ir tęsti nuolatinio mokymosi bei socialines ir sveikatos priežiūros reformas. Į jį taip pat įtrauktos užimtumo didinimo ir kovos su pinigų plovimu stiprinimo priemonės bei priemonės, kuriomis remiamas teigiamų kreditų registro sukūrimas;

(22) tikimasi, kad Suomijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas prisidės prie tolesnės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos pažangos. Priemonėms, kuriomis Suomijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 50,1 % visų plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas, – 27,5 % visų plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Suomijai greitai atsigauti nuo COVID-19 krizės padarinių, o kartu sustiprins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už planą platesnę

[18] Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(23) 2022 m. gegužės 5 d. Komisija patvirtino Suomijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus[19], išskyrus susijusius su Teisingos pertvarkos fondu ir Alandų saloms skirta sanglaudos politikos programa. Alandų Salos sanglaudos politikos programą pateikė 2022 m. balandžio 4 d. Pagal 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060 Suomija programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondus atsižvelgė į atitinkamas jai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir darnus teritorinis vystymasis;

(24) reaguojant į Versalio deklaracijoje ES valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, planu „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Europos Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Todėl palaikant dialogą su valstybėmis narėmis nustatomi tinkamiausi nacionalinio, regioninio ir ES masto projektai, investicijos ir reformos. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

(25) Suomijos ekonomika yra viena iš imliausių energijai ES, tačiau Suomija nustatė tikslą iki 2035 m. tapti neutralaus anglies dioksido poveikio šalimi ir pirmąja iškastinio kuro nenaudojančia gerovės visuomene. Energetika, pramonė, transportas ir pastatai yra pagrindiniai sektoriai, kuriuose turės būti gerokai sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Sunkumai siekiant šio tikslo apima didelį privačiojo ir viešojo sektorių investicijų atotrūkį, taip pat investicijų į atsinaujinančiąją energiją vėlavimą dėl vėlavimo išnagrinėti aplinkosaugos leidimus. Remiantis 2020 m. duomenimis, Suomija yra labai priklausoma nuo Rusijos dujų (67 %, palyginti su 44 % ES), naftos (84 %, palyginti su 26 % ES) ir anglių (55 %, palyginti su 54 % ES) importo[20]. Vis dėlto Suomijos ekonomikos priklausomybė nuo dujų importo yra nedidelė (2020 m. dujos sudarė 6,9 % energijos rūšių derinio), o visų trijų išteklių importą iš esmės galima pakeisti kitu kuru arba importu iš kitų šalių. Suomija yra priėmusi nenumatytų atvejų priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad nuo šio kuro priklausomi sektoriai galėtų toliau veikti sutrikus tiekimui, ir imasi veiksmų įvairinti energijos importą, atsisakant importo iš Rusijos. Suomijoje namų šildymui naudojamas minimalus dujų kiekis, o elektrinės paprastai gali pakeisti dujas kitu kuru. Suomija neturi galimybės naudotis vidaus dujų saugyklomis, tačiau 2020 m. pradėjo veikti „Balticconnector“ dvikrypčio dujų srauto dujotiekis ir šalis tikisi antrąjį šių

[19] 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės. OL L 231, 2021 6 30, p. 159.

[20] Eurostato duomenys (2020 m.), gamtinių dujų, žalios naftos ir akmens anglių importo iš Rusijos dalis, palyginti su bendru atitinkamu importu. Apskaičiuojant bendrą ES 27 valstybių narių importą remiamasi importo iš ne ES 27 šalių duomenimis. Suomijos atveju bendras importas apima ES vidaus prekybą. Žalia nafta neapima perdirbtų naftos produktų.

metų pusmetį užbaigti trečiąjį SGD terminalą. Tikimasi, kad dėl šio terminalo, kartu su dviem jau veikiančiais SGD terminalais ir galimais būsimais projektais, bendras dujų importo pajėgumas netrukus patenkins didelę Suomijos dujų importo poreikių dalį. Investicijas į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus rekomenduotina, kai įmanoma, parengti ateities iššūkiams siekiant užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro. Maždaug trečdalį Suomijos energijos rūšių derinio vis dar sudaro nafta ir anglys, tačiau Suomija taip pat įvairina savo naftos ir anglių importą, atsisakant naftos ir anglių iš Rusijos. 2020 m. branduolinė energija sudarė 17 % energijos rūšių derinio, o Rusija buvo svarbus branduolinio kuro šaltinis. Šiuo metu Suomijos elektros energijos tinklų sujungimo rodiklis siekia 29 %, tačiau vidutinės trukmės laikotarpiu turėtų padidėti. Būtų galima sustiprinti Suomijos nacionalinį elektros energijos perdavimą. Apskritai Suomija vykdo ribotos priklausomybės nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos nutraukimo politiką, tačiau atsižvelgiant į dabartines aplinkybes būtina spartinti ir didinti investicijas į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą bei energijos vartojimo efektyvumo ir tiekimo saugumo užtikrinimą. Tam būtina dar labiau supaprastinti leidimų išdavimo procedūras, siekiant užbaigti dar neįgyvendintus energetikos projektus ir sudaryti palankesnes sąlygas papildomoms prioritetinėms investicijoms. Kad Suomija pasiektų 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus reikės toliau didinti užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumą;

(26) nors dėl spartesnio perėjimo prie anglies dioksido poveikio neutralumo ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominį pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Suomija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą Suomija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“;

(27) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2022 m. stabilumo programą, o jos nuomonė[21] atspindėta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(28) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Suomijos atveju tai konkrečiai atspindėta toliau išdėstytose 1 ir 2 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Suomijai 2022 ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir pabėgėliams iš Ukrainos. Būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, be kita ko, naudojantis EGADP, „RePowerEU“ ir kitų ES fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę. Pateikti politikos pasiūlymus dėl socialinės apsaugos reformos, siekiant padidinti

[21] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

socialinių išmokų sistemos veiksmingumą, padidinti paskatas dirbti ir remti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą.

2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. spalio 29 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Tęsti sutartos 2021–2027 m. Suomijos sanglaudos politikos programos įgyvendinimą ir skubiai užbaigti derybas su Komisija dėl Alandų Saloms ir Teisingos pertvarkos fondui skirtų 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentų, siekiant pradėti juos įgyvendinti.

3. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir įvairinti jo importą spartinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, be kita ko, toliau racionalizuojant leidimų išdavimo procedūras, ir skatinti investicijas į pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir transporto elektrifikavimą. Plėtoti energetikos infrastruktūrą siekiant padidinti tiekimo saugumą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas